

Ggz in de huisartsenpraktijk

Aanbod in de huisartsenpraktijk

Praktijkondersteuner huisarts GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking met de ggz

Acute ggz

Deskundigheidsbevordering

LEES
MEER

Geestelijke gezondheidszorg (ggz) in de huisartsenpraktijk is huisartsenzorg voor patiënten met veelvoorkomende psychische problematiek als onderdeel van integrale generalistische zorg. U heeft als huisarts een sleutelrol in de ggz als vertrouwensarts, eerste aanspreekpunt, poortwachter en behandelaar. Deze online toolkit biedt u alle informatie, tips en aanbevelingen die u nodig heeft bij het vervullen van die rol.

©LHV, 2017
Deze toolkit is ontwikkeld door de LHV in samenwerking met GGZ Nederland, MIND en het NHG.

 GGZ NEDERLAND

 MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid
LPGGZ heeft voortaan MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid

 nhg
nederlands huisartsen
genootschap

Aanbod in de huisartsenpraktijk

Basisaanbod

U biedt - mogelijk samen met de praktijkondersteuner huisarts ggz (POH-GGZ) - huisartsgeneeskundige zorg aan uw patiënten met psychische en sociale problemen, zoals omschreven in het Aanbod huisartsgeneeskundige zorg (LHV, 2015). U maakt een inschatting van de aard en ernst van de psychische klachten en adviseert de patiënt over het vervolgtraject. U hebt daarbij aandacht voor de persoonlijke context (familie en naasten) van de patiënt. Lees hierover meer in de [LHV-toolkit Mantelzorg](#).

Aanvullend aanbod

In het Aanbod huisartsgeneeskundige zorg (LHV, 2015) is beschreven dat aanvullende zorg wordt gegeven aan specifieke groepen patiënten. Het gaat om de behandeling van specifieke klachten of aandoeningen. Het kan een breder aanbod van huisartsenzorg zijn of het realiseren van een basisaanbod voor een bovengemiddeld aantal patiënten in een specifieke groep. Niet elke huisartsenpraktijk biedt deze aanvullende zorg, de keuze hiervoor is aan u.

Jeugd met psychische problematiek

De zorg voor kinderen met psychische problematiek valt (deels) onder de huisartsenzorg. U maakt een eerste inschatting van de zorg die nodig is. De POH-GGZ kan hierbij ondersteunen. Ook in de ggz-gerelateerde huisartsenzorg voor kinderen kunnen we een basis- en aanvullend aanbod beschrijven.

Patiënten met een chronische psychiatrische aandoening

U kunt een patiënt met ernstige psychische problematiek begeleiden die na een behandeling door een specialist goed is ingesteld en stabiel is. Deze begeleiding is basis huisartsenzorg. Voorwaarde is dat u de patiënt meteen terug kunt verwijzen naar de gespecialiseerde ggz als zich opnieuw problemen voordoen. Dat kan alleen als er een afspraak is dat een patiënt zonder wachtlijst kan worden terugverwezen. Hiervoor moet een afspraak worden gemaakt met de GGZ-instelling. En het medicatiebeleid moet duidelijk zijn. Dit werkt net als in de somatiek: hartpatiënt krijgt na behandeling door cardioloog en een stabiele periode met begeleiding door de huisarts opnieuw acute ernstige hartklachten, huisarts verwijst terug naar de cardioloog.

Grenzen aan de huisartsenzorg

In de meeste huisartsenpraktijken wordt de huisarts ondersteunt door een POH-GGZ. De functie en competenties van de POH-GGZ zijn [hier](#) beschreven. De introductie van de POH-GGZ betekent niet dat er psychologische zorg in de huisartsenpraktijk wordt geboden. Het betekent wel dat er kwantitatief meer patiënten met psychische problematiek worden opgevangen in de huisartsenpraktijk. Zij worden zo mogelijk geholpen in de huisartsenpraktijk en indien nodig verwezen naar de ggz. Het criterium voor vergoede zorg in de ggz is dat er een (vermoeden van) een stoornis is, met uitzondering van een aanpassingsstoornis. Is er geen sprake van een (DSM) stoornis, dan krijgt de patiënt geen vergoeding van zorg in de ggz.

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Praktijkondersteuner huisarts ggz (POH-GGZ)

Rol van de POH-GGZ

De POH-GGZ ondersteunt de huisarts bij de zorg en begeleiding van mensen met psychische problematiek. Net als u werkt de POH-GGZ op basis van de NHG-richtlijnen. LHV en NHG hebben samen met de partners in de ggz en de hogescholen in 2015 een profiel voor de POH-GGZ opgesteld ([zie ook pagina 2](#)). De opleiding en achtergrond van de POH-GGZ zijn (nog) niet eenduidig, sommige POH's hebben een achtergrond als sociaal psychiatrisch verpleegkundige (SPV), andere als (basis)psycholoog of maatschappelijk werker. Dit hoeft geen probleem te zijn, verschillende praktijken met verschillende patiëntpopulaties kunnen behoefte hebben aan verschillende POH's-GGZ. Toch streven we wel naar enige eenduidigheid, vooral in de kwaliteit van de opleiding en competenties van een POH-GGZ. Het is belangrijk dat iedereen, u als huisarts, patiënten en zorgverzekeraars, duidelijkheid hebben over de kwaliteit van een POH-GGZ. Wellicht is er in de toekomst één opleiding voor de POH-GGZ, net als voor de POH-S. De LHV is daarover in gesprek met de partners en de hogescholen.

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

POH jeugd

U bent niet verplicht om een POH jeugd in de huisartsenpraktijk te hebben. Het bieden van de basis huisartsenzorg aan kinderen is in principe voldoende. Wel is van belang dat u goed op de hoogte bent van het aanbod jeugdhulp dat de gemeente heeft ingekocht, kennis heeft over het aanbod van de wijkteams, een goede samenwerking heeft met de jeugdartsen in de gemeente en de vertrouwensartsen van Veilig Thuis bij vermoedens van huiselijk geweld/kindermishandeling.

Denk bij **verwijzing van jeugd** aan de mogelijkheden die binnen de gemeente worden geboden. Kinderpsychologen, nu de generalistische basis jeugd ggz, is ook vaak een goede optie. Hebt u in beeld wie er binnen uw gemeente basis ggz voor kinderen bieden? Check het bij uw gemeente.

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Hoewel het geen gemeengoed is, zijn er wel pilots in het land rond de inzet van een zogenoemde POH jeugd. Globaal zien we drie vormen van pilots, waarvoor de term POH jeugd wordt gebruikt:

1. **POH jeugd in de huisartsenpraktijk.** Dit is een POH-GGZ, specifiek voor jeugd.
Betreft: huisartsenzorg. Financiering: zorgverzekeraar (POH-GGZ module).
2. **POH jeugd vanuit wijkteam in de huisartsenpraktijk.** Een functionaris die de link vormt tussen de huisartsenpraktijk en het gemeentelijke wijkteam.
Betreft: jeugdhulp. Financiering: gemeente. De gemeente kiest of zij hierin wil investeren.
3. **POH jeugd die POH-GGZ is voor de jeugd en die daarnaast vanuit het wijkteam de link is met de huisartsenzorg.**
Betreft: deels huisartsenzorg en deels jeugdhulp. Financiering: deels door zorgverzekeraar en deels door gemeente.

Een deel van de jeugdhulp bieden in de huisartsenpraktijk kan maar is niet voor iedere praktijk een goede optie. We zien ook dat het vaak tijdelijke pilots betreft, waarbij de continuïteit van de financiering (denk ook aan de gemeenteraadsverkiezingen 2018) niet altijd gewaarborgd is.

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Ontwikkelingen e-health en consultatie

In de POH-GGZ module is ruimte voor het inzetten van de consultatie van een psycholoog of psychiater. Ook wordt gestimuleerd dat e-health wordt ingezet in de huisartsenpraktijk. Over e-health kunt u via de site van het NHG en de NZa de volgende informatie vinden:

Regeling van de NZa over e-health

Over e-mental health in de huisartsenpraktijk is een toolkit gemaakt door onder meer de kaderhuisartsen ggz (Psyhag). Daarin leest u een antwoord op vragen als: waarom e-mental health gebruiken in de huisartsenzorg? Waar kunt u beginnen? Welk aanbod is er, en wat weten we over de kwaliteit daarvan?

Zie hiervoor: <https://www.huisarts-emh.nl/>

Het Netwerk Kwaliteitsontwikkeling ggz ontwikkelt een generieke module over e-health: <http://www.kwaliteitsontwikkelingggz.nl/project/generieke-module-e-health/>

Voor jeugd is binnenkort een generieke module beschikbaar met aandacht voor de rol van de huisarts in samenwerking met de jeugd ggz: <http://www.kwaliteitsontwikkelingggz.nl/project/generieke-module-organisatie-kind-en-jeugdige/>

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Samenwerking met de ggz

In de huisartsenpraktijk heeft u meestal het eerste contact met een patiënt met psychische problemen. U bent verantwoordelijk voor de, tot de huisartsenzorg behorende, veelvoorkomende psychische problematiek, en beschikt over competenties om diagnostiek te doen, behandeling in te stellen en te bepalen wie de best aangewezen behandelaar is. Een deel van de patiënten begeleidt en behandelt u zelf, een deel laat u begeleiden en behandelen door de POH-GGZ en een deel verwijst u, dikwijls in overleg met de POH-GGZ.

Verwijzing

De verwijzing van een patiënt kan naar de ggz zijn, maar ook een verwijzing naar welzijnsactiviteiten/sociale wijkteams is vaak opportuun.

Voor de verwijzing naar de ggz geldt:

1. Er moet sprake zijn van een (vermoeden van een) psychische stoornis. Alleen patiënten met een (vermoeden van een) stoornis krijgen een behandeling in de ggz vergoed.
2. Psychische klachten waarbij geen sprake is van een psychische stoornis worden behandeld door de huisarts, eventueel met ondersteuning van een POH-GGZ. Of op eigen kosten in de ggz.
3. U maakt bij verwijzing de inschatting of de patiënt het beste geholpen kan worden in de generalistische basis ggz of de gespecialiseerde ggz en verwijst naar de betreffende zorgaanbieder.

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

4. Voor de generalistische basis ggz hoeft u geen indicatie voor de zorgzwaarte te geven; u hoeft als huisarts dus niet aan te geven of een patiënt een kort, middel, intensief of chronisch traject in de ggz nodig heeft. Die inschatting wordt door de zorgverlener in de ggz gemaakt.
5. Sinds 1 april 2017 is er geen doorverwijzing van de huisarts meer nodig als de patiënt wordt overgedragen van de generalistische basis ggz naar de gespecialiseerde ggz en omgekeerd. Een melding aan u als huisarts volstaat.

Verder zijn door het NHG samen met de ggz-partijen ([Meer lezen](#)) de Landelijke ggz-afspraken ontwikkeld, waarin ook zaken rond de **verwijzing** zijn afgesproken.

Nieuwe verwijsafspraken

Vanaf 1 april 2017 is er geen doorverwijzing van de huisarts meer nodig als de patiënt wordt overgedragen van de generalistische basis ggz naar de gespecialiseerde ggz en vice versa. Een melding aan de huisarts volstaat. Met de nieuwe afspraken is ook een aantal regels voor de verwijzing verduidelijkt en is onder meer vastgesteld onder welke voorwaarden een incomplete verwijzing toch voor vergoeding van de zorgverzekeraar in aanmerking komt.

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Voor alle verwijzers en regiebehandelaars in de ggz zijn de afspraken kort weergegeven in een **flyer**. De afspraken worden verwerkt in de NHG-richtlijn Informatie-uitwisseling huisarts-GGZ. Volgens de nieuwe regels moet in de **envelop** expliciet aangegeven worden naar welk echelon de huisarts verwijst, u kunt de envelop passend bij de nieuwe verwijsafspraken al gebruiken.

Verwijsbrief

De NHG-richtlijn voor informatie-uitwisseling wordt geactualiseerd. De digitale envelop is al geactualiseerd en te gebruiken. In deze envelop staan de benodigde gegevens voor administratieve afhandeling. Het is noodzakelijk dat deze gegevens met de verwijzing worden meegestuurd. De ggz- partijen en zorgverzekeraars ondersteunen dit format. Dat betekent dat uw verwijsbrief administratief voldoet als u de gegevens van de envelop hebt vermeld.

In de digitale envelop staan de gegevens die nodig zijn voor de ggz-aanbieder en de zorgverzekeraar voor de administratieve afhandeling. De zorgverzekeraar heeft dus niet de gehele verwijsbrief nodig. U kunt hier zien welke gegevens zijn opgenomen in de [envelop](#).

NHG is bezig met Zorgdomein om invoering van de envelop en de verwijsbrief te organiseren in alle HIS'en. Veel velden worden dan automatisch door het HIS ingevuld.

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Gegevens
digitale envelop

Generalistische basis ggz (GB-GGZ):

In de GB-GGZ zijn vaak vrijgevestigde (eerstelijns) GZ-psychologen werkzaam, maar ook psychotherapeuten, sociaalpsychiatrische verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten ggz en klinisch psychologen. In de GB-GGZ wordt generalistisch, eclectisch en vanuit de herstelvisie gewerkt. De kerntaken zijn diagnostiek, indicatiestelling en behandeling van matige tot ernstige problematiek van geen tot geringe complexiteit. Er is brede kennis van het hele veld van psychische problemen.

Bron: Landelijke ggz samenwerkingsafspraken

Gespecialiseerde ggz (G-GGZ):

In de G-GGZ zijn psychiaters, gerieters, verslavingsartsen KNMG, (klinisch, neuro- en GZ-) psychologen, (sociaalpsychiatrische) verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten ggz, (psycho)therapeuten, vaktherapeuten, ervaringsdeskundigen, agogen en activiteitenbegeleiders werkzaam. De meeste beroepsgroepen zijn werkzaam in een ggz-instelling, maar er zijn ook vrijgevestigde klinisch psychologen, psychotherapeuten en psychiaters, die veelal ingebed zijn in een professioneel netwerk met andere disciplines. De kerntaken zijn diagnostiek, indicatiestelling, begeleiding en behandeling van ernstige en complexe psychische problematiek. In de G-GGZ kan deze zorg zowel mono- als multidisciplinair worden aangeboden.

Bron: Landelijke ggz samenwerkingsafspraken

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Modellen van samenwerking met generalistische basis ggz

U richt zich op het bieden van ggz-huisartsenzorg, inclusief de uitoefening van het onafhankelijk poortwachterschap voor de ggz. Dat doet de huisartsenzorg in nauwe samenwerking met de partners in de ggz. Er zijn verschillende modellen mogelijk voor de samenwerking tussen huisartsenzorg en GB GGZ, waarvan we er drie beschrijven. Er zijn uiteraard meer (tussen)vormen mogelijk. De grootste verschillen zitten in de mate waarin formeel wordt samengewerkt en in de mate waarin u als huisarts financiële risico's neemt en de mate waarin onafhankelijk wordt doorverwezen. Model A lijkt de minste risico's te geven voor de huisartsenzorg en de modellen A en B lijken beter aan te sluiten bij het onafhankelijk poortwachterschap van de huisarts.

- A Samenwerking vanuit inhoud: **afspraken tussen gescheiden echelons**
- B Samenwerking vanuit inhoud en organisatie: **het formele samenwerkingsverband**
- C Samenwerking vanuit inhoud, organisatie en financiering: **de keten**

A Samenwerking vanuit inhoud: afspraken tussen gescheiden echelons

In dit scenario werken de huisartsenzorg, GB GGZ en gespecialiseerde GGZ met elkaar samen, maar blijven het aparte echelons. De huisarts is zelfstandig poortwachter naar de GGZ en verwijst daarnaar. De huisartsenzorg en de GB GGZ hebben hun eigen

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

behandelverantwoordelijkheden. Aan de samenwerking liggen geen contracten ten grondslag. Huisartsen en GGZ werken voor eigen rekening. Dit is conform het model zoals er in de somatische zorg met elkaar wordt samengewerkt in de eerste en tweede lijn. Dit voorbeeld vinden we nu op veel plaatsen in Nederland, al loopt het nog niet overal perfect. Huisartsen in grotere samenwerkingsverbanden lijken meer tijd te kunnen organiseren om te investeren in een goede samenwerking met de GGZ.

B Samenwerking vanuit inhoud en organisatie: het formele samenwerkingsverband

In dit scenario is er sprake van formele samenwerking tussen huisartsen en aanbieders van generalistische basis GGZ. Voorbeeld: Huisartsencentrum Dokkum en Zorggroep OCE Nijmegen. De verantwoordelijkheid voor de zorg wordt (mogelijk) gedeeld evenals de aansprakelijkheid. De financiering is gescheiden.

C Samenwerking vanuit inhoud, organisatie en financiering: de keten

In dit scenario is de GB GGZ opgenomen binnen de huisartsenzorg, in een transmurale keten, er is een gezamenlijke organisatie en financiering. De verantwoordelijkheid voor de zorg is formeel vastgelegd en wordt door de partijen gedeeld.

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Wachlijsten in de ggz

Er zijn soms lange wachlijsten in de ggz. Wat doet u als een patiënt niet (meteen) terecht kan in de ggz?

U kunt uw patiënten wijzen op de volgende informatie:

<https://wijzijnmind.nl/thema/wachlijsten> en voor jeugd verwijst u de patiënt naar de gemeente.

Voor informatie over het aanbod van cliënten- en familieorganisaties (landelijk en regionaal) kunt u terecht op de website van Mind:

<https://wijzijnmind.nl/>

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Acute GGZ

Samenwerking met de crisisdienst

In acute situaties is samenwerking met de crisisdienst ggz van belang. Dat geldt voor overdag en in avond, nacht en weekend. In een generieke module is beschreven welke stappen u en de ggz crisisdienst nemen als er hulp nodig is voor een patiënt met acute psychiatrische klachten. Als u inschat dat zorg nodig is van de crisisdienst, en er heeft triage plaats gevonden door de ggz, dan kan de patiënt in overleg tussen huisarts en crisisdienst worden beoordeeld op een beoordelingslocatie van de ggz of komt de crisisdienst bij de patiënt thuis. U bepaalt in overleg met de crisisdienst of het veilig is dat de persoon zonder aanwezigheid van de huisarts wacht op de crisisdienst. Als dat niet mogelijk is, bespreek dan met de crisisdienst of u wacht bij de persoon of dat de persoon vervoerd kan worden naar een beoordelingslocatie.

Als er wijzigingen plaatsvinden in de situatie, dan geeft u die door aan de crisisdienst (als het mogelijk is, kunnen de persoon of een naaste ook zelf een wijziging telefonisch bespreken met de crisisdienst).

Tijdens het wachten is de huisarts/HAP verantwoordelijk voor toezicht op de veiligheid van de persoon en naasten. In onveilige situaties is de politie aanwezig ter assistentie. Diverse gemeenten voeren gesprekken over integrale vormen van crisiszorg voor jeugdigen waarbij jeugd ggz en jeugdzorg nauwer gaan samenwerken. Stel u daarom op de hoogte van de ontwikkelingen in de crisiszorg voor jeugdigen in uw regio.

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Kern van de afspraken die zijn gemaakt in de generieke module acute psychiatrie:

- Voorkom crisis: signaleer beschermende en uitlokkende factoren voor crisis
- De-escaleer de situatie: creëer rust, veiligheid en vertrouwen
- Vraag of de persoon crisisafspraken of een crisiskaart heeft
- Betrek de persoon in crisis en zijn naasten zoveel mogelijk bij iedere stap in de keten
- De acuut psychiatrisch hulpverlener en de verwijzer erkennen elkaars oordeel
- Discussie over terechte of onterechte verwijzing vindt achteraf plaats
- Evalueer regelmatig casuïstiek met andere hulpverleners

De generieke module kan behulpzaam zijn als regionaal samenwerkingsafspraken worden gemaakt tussen huisartsen en de crisisdienst. **Meer informatie**

Handreiking Samenwerking HAP en crisisdienst

Deskundigheidsbevordering

Om u als huisarts te laten beschikken over de meest actuele huisartsgeneeskundige kennis en voor de ondersteuning van het werk van de huisartsen en POH-GGZ maakt het NHG een breed palet aan producten. Het ontwikkelt NHG-Standaarden voor de meest gestelde psychische diagnoses, samenwerkingsafspraken en bijbehorende implementatiematerialen, waaronder patiënteninformatie (**Thuisarts.nl**) en (na)scholing.

Voor de begeleiding van patiënten met een chronische psychiatrische aandoening worden op dit moment handvatten ontwikkeld om de kennis over specialistische psychofarmaca (indicaties, werking en bijwerkingen, interacties en noodzakelijke controles) te verbeteren. Op de website van het NHG kunt u meer informatie vinden over bestaande (na)scholingsproducten:

<https://www.nhg.org/actueel/dossiers/dossier-geestelijke-gezondheidszorg-ggz>

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Thuisarts.nl

www.nhg.org

Aanbod in de
huisartsenpraktijk

Praktijkonder-
steuner huisarts
GGZ (POH-GGZ)

Samenwerking
met de ggz

Acute ggz

Deskundigheids-
bevordering

Lees meer

[Aanbod huisartsgeneeskundige zorg \(LHV, 2015\)](#)

[Aanbod huisartsenzorg voor jeugd met psychische of psychosociale klachten](#)

[Visie huisartsenzorg voor mensen met psychische problematiek van LHV/NHG/InEen/Psyhag](#)

[Functie- en competentieprofiel POH-GGZ](#)

[Landelijke Samenwerkingsafspraken ggz](#)

[PsyHAG](#)

[Webdossiers LHV/NHG over ggz](#)

TERUG